

איילון דרום

בעקבות מחאת הקהילה האתיופית, חברי שלישיית "מה קשור" צבעו את פניהם בשחור וצילמו את הקליפ "איילון דרום". האם הקליפ הוא ביטוי למחאה בועטת, או דווקא צורה נוספת של גזענות?

 הערכים שבהם עוסק השיעור: שוויון ומניעת אפליה.

 נושא הדיון: הומור וגזענות, מאבק יוצאי אתיופיה כנגד גזענות.

 שאלת דיון מרכזית: מתי שימוש בהומור חותר נגד תופעת הגזענות, ומתי הוא משרת אותה?

 ה"אחרים" שאליהם מתייחסת הפעילות

מהלך השיעור:

פתיחה: רקע על ההפגנות שבעקבותיהן נוצר הקליפ

- מסבירים לתלמידים שכעת הם יחקרו את הנושא "הפגנות יוצאי אתיופיה ב-2015".
- מבקשים מהתלמידים להתחלק לזוגות, ומסבירים שכל זוג צריך לקרוא את [הערך בוויקיפדיה](#) העסק בהפגנות, כשמטרת הכיתה כולה היא להביא כמה שיותר עובדות הנוגעות להפגנות ולרקע שהוביל אליהן. מבהירים שניתן להיעזר גם בקישורים המופיעים בערך כדי להגיע לדפי אינטרנט אחרים הקשורים לנושא.

הערה למורה: אפשר לבקש מהתלמידים לקרוא את הערך דרך המכשירים הניידים שלהם, או להדפיס עבורם [גרסת PDF של הערך](#).

- אוספים מהתלמידים כמה שיותר פרטי מידע על ההפגנות.

הערות למורה:

- אפשר להיעזר בשאלות מכוונות: מתי ב-2015 התקיימו ההפגנות? היכן ההפגנות התקיימו? כמה אנשים השתתפו בהפגנות? כנגד מה מחו המפגינים? מהו האירוע שהצית את ההפגנות? וכו'.

איילון דרום

- בשיעור הנוכחי, רצוי לכוון את התלמידים להתרכז ברקע שהוביל להפגנות ובעצם כך שהתקיימה מחאה בהיקף נרחב יחסית, ולא בשאלות האם ההפגנות היו אלימות והאם המשטרה הייתה אלימה כלפי המפגינים.
- משתפים את התלמידים במידע נוסף: ההפגנות התקיימו בעיקר בחודש מאי 2015, וכן מעט לפניו ואחריו. אחרי מאי 2015, מאבק יוצאי אתיופיה ירד מהכותרות. בחודש אוגוסט יצא קליפ של שלישיית הקומיקאים "מה קשור", אשר מטרתו המוצהרת הייתה להתנגד לגזענות כנגד יוצאי אתיופיה ולהחזיר את מאבק בני העדה לכותרות.

צפייה מונחית בקליפ

- מסבירים לתלמידים שכעת נצפה בקליפ. מחלקים לתלמידים פתקים עם שאלה מנחה שהם מתבקשים לחשוב עליה תוך כדי צפייה (ר' נספח): **כיצד מצטיירות הדמויות שמגולמות ע"י הזמרים - חברי שלישיית מה קשור (מה עיסוקן, מה אופיין וכו')?**
- מחלקים לתלמידים דפים עם מילות השיר "איילון דרום" (ר' נספח), וצופים אתם [בקליפ](#) שיצרה שלישיית "מה קשור" עבור השיר.

דיון

- מקיימים דיון תוך היעזרות בשאלות הבאות:
 - איך הרגשתם בזמן הצפייה בקליפ?
 - מה חשבתם על האופן שבו מצטיירות הדמויות שמגולמות ע"י חברי שלישיית מה קשור?
- כותבים/ מקרינים על הלוח את ההגדרה הבאה למונח "סאטירה":

"סאטירה" היא טכניקה ספרותית ואמנותית ששמה דבר מה ללעג, ובדרך זו מבקשת לגרום שינוי חברתי.

- שואלים את התלמידים - האם לדעתכם הקליפ הוא סאטירה?

הערה למורה: ע"מ לסייע לתלמידים לענות על השאלה, תוכלו/י להיעזר בשאלות הבאות:

- את מי/ מה השיר שם ללעג? (את יוצאי העדה האתיופית? את הרשויות? את הציבור הרחב?)
- האם השיר מקבע סטריאוטיפים שליליים כנגד יוצאי אתיופיה, או מחזק אותם?
- מה חשבתם על האלמנטים של החיקוי: צביעת הפנים בשחור, סיגול המבטא האתיופי וחיקוי תנועות הריקוד האתיופיות המסורתיות? (תשובות אפשריות: שהו ניסיון להצחיק ע"מ למשוך תשומת לב ולהעלות מודעות/ זהו אקט של סולידריות/ זהו ניסיון פטרוני לדבר במקום יוצאי

איילון דרום

אתיופיה/ זוהי דרך ללגלג על יוצאי אתיופיה)

- האם הקליפ מקדם שינוי חברתי? אם כן, איזה סוג של שינוי הוא מקדם, וכיצד הוא עושה זאת?

סבב סיכום:

- מחלקים לתלמידים דף עם תגובות לקליפ (ר' נספח), ומבקשים מכל אחד ואחת לבחור את התגובה שהם מזדהים אתה ביותר, או את התגובה שהכי נגעה ללבם.
- מזמינים את התלמידים לשתף איזו תגובה הם בחרו ולהסביר מדוע.

הערות למורה:

- בחלק זה של השיעור, ננסה לשמור על מסגרת של סיכום ולא לפתוח את הדיון מחדש: נאפשר לתלמידים להתבטא מבלי לזמן תגובות. כמו כן, ננסה לשמור על אווירה פלורליסטית ובלתי שיפוטית.
- ניתן להקרין את תשובותיהם של התלמידים לשאלה המסכמת על הלוח, וזאת בעזרת אפליקציות כמו "[מנטימטר](#)" או "[קאהוט](#)".

ציוד ותשתיות נחוצים: מחשב, מסך, מקרן, פתקים עם שאלה לצפייה מונחית (ר' נספח), ניתן - דפים עם גרסת PDF של ערך בוויקיפדיה (ר' קישור).

נספחים:

פתקים עם שאלה לצפייה מונחית בקליפ:

כיצד מצטיירות הדמויות שמגולמות ע"י הזמרים - חברי שלישיית מה קשור (מה עיסוקן, מה אופיין וכו')?

מילות השיר "איילון דרום":

איילון דרום

איילון דרום/ שלישיית מה קשור

מילים: אסי ישראלוף, שלום מיכאלשוילי, ציון ברוך, אייל מזיג ונטלי מיכאלשוילי
לחן: אייל מזיג

אם תרוצי ישר ישר ישר ישר ישר
 ישר ישר ישר ישר ישר ישר
 אז בסוף תגיעי לאיילון דרום

איילון דרום, איילון דרום,
 קח אותי לאיילון דרום.
 איילון דרום, איילון דרום,
 קח אותי לאיילון דרום.

חיכנו לקיץ שלא יהיה קר,
 אמרנו נלך להפגין בכיכר.
 אנסים, גנבים – לשוטרים לא איכפת
 אבל עור שחור מוביל למשפט.

אז בואו כולנו נהיה משפחה –
 תספרו לי בדיחה נצחק חה, חה, חה.
 אל תגידו שונה אל תגידו שחור,
 כולנו יצאנו מאותו חור!

באתי לשתות ברחובות תל אביב
 אותי לא הכניסו לשום בר מגניב,
 אמרו לי שונה אמרו לי שחור –
 זאת סתם גזענות וזה לא יעבור.

פגשתי את ביטון מזמן הוא עלה,
 מבט די כבד, הוא זרק לי מילה
 שמה שקורה זה בכלל לא נורא
 אותנו זרקו במעברה.

איילון דרום, איילון דרום,
 קח אותי לאיילון דרום.
 איילון דרום, איילון דרום,
 קח אותי לאיילון דרום.

אחי הגדול למד משפטים
 ניסה להתקבל לכל מיני משרדים,
 אמרו לו תבוא מחר מתחילים,
 נתנו לו לשטוף את כל הכלים.

תגובות לקליפ "איילון דרום":

איילון דרום

אבי ילאו, חבר פורום חשיבה משותף למאבק בגזענות וממובילי מחאת יוצאי אתיופיה:
"במקום לרדת על המשטרה או על הממסד שנוקט בגישה גזענית ואלימה כלפינו כבר עשרות שנים, יורדים על הקהילה. הקליפ הזה רק מחדד את הסטיגמות שיש על אתיופים במקום לבוא ולשבור אותן." (מתוך [כתבה בהארץ](#)).

פנטהון אספה־דויט, מנכ"ל עמותת טבקה לצדק ושוויון ליוצאי אתיופיה: "לא סביר בשום צורה שמנהיג רוחני ישבור צלחות על כביש בהפגנה. זה מראה על חוסר הבנה בסיסי בתרבות שלנו." (מתוך [כתבה בהארץ](#)).

תגובה של David Elazar, פייסבוק: "חברים, די להיפגע מכל דבר. צוחקים על כל העדות: רוסים, מרוקאים, פרסים וכמובן ערבים. מה עובר עליכם, זה היה מצוין."*

תגובה של Ktela Straus, פייסבוק: "צוחקים על נושא עצוב ומורכב ומעבירים אותו בצורה שלא יוצאת מהראש, מצאתי את זה פשוט מדהים וקליט. נהדרים!"*

תגובה של Alemitu Ferede Zegeye, פייסבוק: "בואו נתבכין על כל מערכון ומערכון. החברה שניצור אולי תהיה "שיוויונית", אך היא תהיה גם אפורה."*

מתוך כתבה של דרור אל-על, כתב ב"מאקו": "לשחורים יש קול משל עצמם, וכששלישיית "מה קשור" מוציאים קליפ שכולל צביעת פנים בשחור ומבטא אתיופי – זה יוצא ביזארי, מגוחך ומאוד מאוד גזעני. יש דבר כזה גזעני בלי כוונה." (מתוך [כתבה במאקו](#))*.

שלום מיכאלשווילי, חבר שלישיית "מה קשור": "אנשים שיודעים קצת על ההיסטוריה שלנו ויודעים מאיפה באנו, לא היו חושדים בנו לרגע שאנחנו יכולים לפעול בגזענות כלפי מישהו." (מתוך [כתבה בהארץ](#)).

תגובת מחלקת יחסי הציבור של "מה קשור": "שמחנו ביומיים האחרונים לקבל תגובות תומכות מתוך קהילת יוצאי אתיופיה ובמקביל אנחנו מודים גם לביקורת ומבינים את הרגישות. מי שקורא את מלות השיר מבין מיד את המסר. [...] הנושא חזר לסדר היום הציבורי וזו בסופו של דבר המטרה." (מתוך [כתבה בהארץ](#))*.

*הערה: התגובות המסומנות בכוכבית עברו עיבוד.